

Gebruik van systemisch denken in Reflectieve Intervisie

Hoe kan de kennis van systemisch denken je van pas komen bij reflectieve interventie?

Systemisch denken

Een systemische blik bij interventie betekent dat je het hele 'spel' kunt waarnemen in plaats van enkel de bal (werkinbreng). Het toepassen van de 'over-all-blik' helpt bij reflecteren.

Inhoud en proces

Een systeem (intervisiegroep) functioneert als één geheel door onderlinge afstemming van verschillende delen. Goede sociale systemen onderhouden en optimaliseren zorgen immers voor een goed evenwicht. Voortdurend afstemming zoeken op focus, bewustzijn en reflection-in-action. Je hebt elkaar nodig in interventie. Elk groepslid doet ertoe. Zonder groepsleden die casussen inbrengen, reflectieve vragen stellen, zich inleven tijdens het rollenspel en hun inzichten delen, ontdek je weinig nieuws en blijven blinde vlekken verborgen.

Toepassen systeemdenken is overstijgend kijken naar bijvoorbeeld:

- De innerlijke processen van denken, voelen en handelen van de inbrenger.
- De wisselwerking tussen inbrenger en de ander. Zoom uit.
- De relatie van de inbrenger tot anderen en de impact van diens gedrag. Met duiding van posities zoom je nóg een stukje verder uit. (rollenwisseling)

Bij het stellen van vragen ook het niveau benoemen. Van microniveau (innerlijk systeem van inbrenger) naar macroniveau (systeem van de organisatie).

Systemisch onderzoek interventie:

Zorg voor een specifieke en concrete casus (anders wordt het een praatje?). Beweeg heen en weer tussen 'van dichtbij kijken naar details' en 'de situatie van afstand bekijken'. Let op: Emoties maken het lastiger om uit te zoomen. Ze trekken je terug richting de eigen beleving. Neem, als je een emotie opmerkt, een moment de tijd om in- en uit te zoomen op jezelf. (of vraag dat tijdens een inbreng).

Stap 1. Inzoomen. De concrete casus biedt ingang tot je innerlijke wereld en systematisch zelfonderzoek. Je begint bij jezelf (inbrenger) en zoomt in op het concrete moment waarop je ergens last van had of er iets met jezelf gebeurde: die éne seconde. Dat is de ingang voor zelfonderzoek. Daar blijf je bij, tot je de patronen, gedachten, emoties en automatische reacties van die éne seconde in kaart hebt gebracht.

Stap 2. Zoom verder uit. Onderzoek hoe de inbrenger functioneert in het grotere systeem waar de inbreng plaatsvindt. Hoe is de omgeving, taal, gedrag en houding afgestemd op onderhavige situatie? Hoe beleven anderen de betrokkenheid en inzet van het onderhouden en uitdragen van de collectieve ambitie? 'De ander' kan ook je innerlijke dialoog zijn. In dat geval onderzoek je hoe jij je verhoud tot je (oordeelende) gedachten, emoties en automatische reacties.

Stap 3: Systemische werking van het team. Het intervisieonderzoek richt zich nog steeds op de concrete casus van de inbrenger. Hoe verhoudt de inbrenger zich tot de kaders/het speelveld en de ordening of chaos van het sociale systeem 'team'? Hoe past de inbrenger professionele communicatie toe in het team en draagt die de gezamenlijke waarden uit buiten het team?

Als voorzitter kun je de intervisieleden uitnodigen om vragen te stellen op elk niveau en daarbij het niveau benoemen. Het helpt de groepsleden om mee te bewegen in het onderzoek van micro- (innerlijke systeem inbrenger naar marconiveau (systeem van de organisatie)

Nogmaals de niveau's op een rij:

1. Innerlijk systeem inbrenger
2. Relatie tot anderen
3. Posities in communicatie
4. Systeemdenken.

Note: Je kunt nog verder uitzoomen. In intervisie kan dit een rol spelen bij casussen over thema's die ver buiten jezelf lijken te liggen zoals bij een reorganisatie. Je begint ook dan bij het systematische onderzoek vanuit jezelf. Je kunt de verhouding van jezelf ten opzichte van de organisatie, maatschappij, het land, continent, de wereld nog verder onderzoeken. De uitdaging blijft om bij zelfonderzoek te blijven en te voorkomen dat 'je gaat praten over'. De reflectieve leervraag biedt het handvat om ook bij vraagstukken over grote systemen bij jezelf te beginnen.

Bij reflectieve intervisie staan we stil bij het belang van structuur, planning en ritme. Vanuit systemische blik kun je zien wat de impact op het sociale systeem 'intervisie' is als iemand zich afmeldt of weinig bijdraagt.

Optie: Door te besluiten na intervisie óók samen een praktijkstap te oefenen, kun je in korte tijd de communicatie- en samenwerkingscultuur een positieve boost geven.

Hulpmiddelen kunnen zijn:

Posities bespreken in 'Roos van Leary'

Cirkel van invloed/betrokkenheid

Posities bespreken bij Transactionele Analyse: ouder/kinder/volwassene

Bovengenoemde tekst is een puntsgewijze samenvatting van het onderwerp uit het boek reflectieve Intervisie van Karien Cloostermans: Voor meer informatie:

<https://www.bravenewbooks.nl/site/?r=userwebsite/index&id=www.clooser2.nl>

Karien en Julia wensen jullie fijne intervisies.

Heb je nog vragen of opmerkingen. Neem dan gerust contact met ons op.